Co-funded by the European Union

GLUHI VOZNIKI
ZNAKOVNI JEZIK V PROMETNEM IN VOZNNIŠKEM IZOBRAŽEVANJU

MODUL:
1. VARNOST V CESTNEM PROMETU

DEJAVNOST:
1.4. ODGOVORNOST V PROMETU

TÜSEKON
MAVİ PENCERE Special Education Association
ZVEZA DRUŠTEV GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE
ANPEDA Vergil Florea
iBF Internationales Bildungs- und Fahrschulzentrum GmbH

"Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them."

»Sofinancirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtorja(-ev) ter ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Zanje ne moreta biti odgovorni niti Evropska unija niti EACEA.«

This document has been prepared as free learning and teaching material (Open Educational Resource) and is published under the Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International license. To view a copy of this license, visit:

http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/

»Ta dokument je bil pripravljen kot brezplačno učno in izobraževalno gradivo (odprti izobraževalni vir) ter je objavljen pod licenco Creative Commons Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Deljenje pod enakimi pogoji 4.0 mednarodna (Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International). Za ogled kopije te licence obiščite:

http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/«

Deaf Drivers

PREDLOGA OBRAZCA DEJAVNOSTI

Modul	Modul 1: Modul o varnosti v cestnem prometu (A3.1)	
Naslov dejavnosti	Dejavnost 4: Odgovornost v prometu **(Dejavnost 1.4)**	
Povzetek	Ta dejavnost obravnava odgovornosti pešcev, potnikov in voznikov pri preprečevanju prometnih nesreč ter izkazovanju ustreznega vedenja po nesrečah. V prometu imajo ljudje tri različne vloge: pešec, potnik ali voznik. Odgovornost v prometu je obravnavana v okviru teh vlog.	
Tema(e)	1. Modul o varnosti v cestnem prometu 1.4. Odgovornost v prometu 1.4.1. Pojem odgovornosti v prometu 1.4.2. Odgovornosti pešcev 1.4.3. Odgovornosti potnikov 1.4.4. Odgovornosti voznikov 1.4.5. Kaj storiti v primeru prometne nesreče	
Avtor/ji	Datum:	Različica:
Pregledal/a	Datum:	Različica:

Scenarij dejavnosti

1. Modul o varnosti v cestnem prometu

1.1. Odgovornost v prometu

V tej dejavnosti bomo poskušali spoznati odgovornosti potnikov, pešcev in voznikov za varnost na cesti in pri prometnih nesrečah. Najprej razložimo, kaj pomeni odgovornost v prometu.

1.1.1. Pojem odgovornosti v prometu

Odgovornost pomeni poznati svoje obveznosti in pravočasno izpolniti tisto, kar dolgujemo sebi in drugim. Odgovornost v prometu se nanaša na obveznost voznikov, pešcev in potnikov, da varujejo tako svojo lastno varnost kot varnost drugih udeležencev v prometu.

Odgovornost je treba obravnavati pod dvema naslovoma: individualna odgovornost in družbena odgovornost.

• **Individualna odgovornost** se nanaša na dejanja in obveznosti osebe glede lastne varnosti. Vključuje na primer upoštevanje prometnih pravil, prečkanje na prehodih za pešce in preverjanje prihajajočega prometa pred prečkanjem.

• **Družbena odgovornost** se nanaša na upoštevanje varnosti drugih udeležencev v prometu, torej drugih ljudi in živih bitij v prometu. Dejanja, kot so dajanje smernega znaka, dajanje prednosti reševalnim vozilom in vozilom s prednostjo ter opozarjanje drugih voznikov ali pešcev na možnost nesreče, lahko opredelimo kot družbeno odgovornost.

Odgovornost v prometu vključuje upoštevanje pravil, prepoznavanje tveganj in izvajanje vedenj, ki preprečujejo nesreče. Prometna odgovornost zajema tudi vedenja, kot so empatija, spoštovanje, pozornost, predvidevanje in komunikacija. S temi vedenji posamezniki izkazujejo svoje zavedanje o varovanju tako lastnega življenja kot življenj drugih. To zavedanje vodi do zmanjšanja prometnih nesreč in smrtnih žrtev.

V prometu ljudje zavzemajo tri različne vloge: potnik, pešec in voznik. V tej dejavnosti bomo temo odgovornosti v prometu obravnavali skozi te tri elemente.

1.1.2. Odgovornosti pešcev

Slika 1

Pešci so dolžni upoštevati prometna pravila, upoštevanje teh pravil pa zagotavlja tako njihovo lastno varnost kot varnost drugih. Glavna odgovornost pešca je uporaba prehodov za pešce ter podhodov ali nadhodov za pešce pri prečkanju ceste, prečkanje pa naj poteka v skladu s semaforji in znaki (slika 1).

Poleg tega med odgovornosti pešcev spadajo:

- Nenadno ne stopati na cesto
- Prečkati cesto brez teka
- Po potrebi vzpostaviti očesni stik z vozniki
- Biti viden na cesti, zlasti ponoči, z nošenjem odsevnih ali svetlih oblačil
- Hoditi po pločniku

Ko pešci hodijo po cesti, morajo, če ni pločnika, hoditi obrnjeni proti prihajajočim vozilom, da lahko vidijo vozila in da vozila vidijo njih. To na splošno pomeni hojo po levi strani ceste v smeri gibanja. Ker se vozila na dvopasovni cesti gibljejo po desnem pasu, lažje opazijo pešce, ki hodijo proti njim. Na ta način lahko pešci natančneje ocenijo tveganja, kot sta razdalja in hitrost prihajajočih vozil ter stanje ceste.

Slika 2

Poglejmo si sliko 2. Med hojo ob cesti bomo hodili ob robu ceste, toda po kateri strani, levi ali desni? Odgovor je: hoditi morate po levi strani ceste glede na smer svoje hoje. Tako bodo vozila prihajala od spredaj, ne od zadaj; pešci in vozniki se bodo bolje videli med seboj.

Skratka, odgovornost pešcev zahteva, da ravnajo previdno, predvidevajoče in v skladu s pravili, da ne ogrožajo svoje lastne varnosti ali varnosti drugih udeležencev v prometu.

1.1.3. Odgovornosti potnikov

Potnik je oseba, ki potuje v vozilu in ni voznik. Potniki imajo odgovornosti, kot so:

Slika 3

- Pripenjanje varnostnega pasu (slika 3),
- Ne motiti voznika in drugih udeležencev v prometu,
- Ne izstopati ali vstopati v vozilo med vožnjo,
- Ravnati pod nadzorom voznika ali pristojnih oseb,
- Ne nagibati se iz vozila ali metati ničesar iz njega,
- Ne izvajati nevarnih ali prepovedanih dejanj.

Potniki morajo na vozilih javnega prevoza upoštevati določena pravila (slika 4). Ta vključujejo:

- Ne vstopati ali izstopati na postajališčih, ki niso za to določena,
- Sedeti le na sedežih, namenjenih potnikom,
- Ne vstopati v vozilo s prekomerno prtljago ali tovorom,
- Ne prevažati nevarnih snovi,
- Upoštevati vrstni red pri čakanju na postajališču,
- Upoštevati varnostna pravila vozila,
- Med vožnjo se ne sprehajati po vozilu,
- Dajati prednost in prostor prikrajšanim potnikom, kot so invalidi, starejši, bolni in nosečnice,
- Spoštovati pravice drugih potnikov,

in podobno.

Slika 4

Slika 5

Poleg tega je za varnost otroških potnikov obvezna uporaba ustreznih otroških avtosedežev (slika 5).

1.1.4. Odgovornosti voznikov

Glede na raziskave je večino prometnih nesreč mogoče pripisati napaki voznika (slika 6). Vozniki se med vožnjo ne smejo omejiti zgolj na upoštevanje pravil. Biti morajo tudi pozorni, potrpežljivi, spoštljivi, komunikativni, empatični, nesebični in predvidevajoči. Vozniki morajo dosledno upoštevati prometna pravila in načela varnosti v cestnem prometu.

Slika 6

Med izstopajoče odgovornosti voznikov z vidika vzrokov nesreč spadajo:

- Upoštevanje omejitev hitrosti,
- Nevoženje pod vplivom alkohola ali poživil,
- Pripenjanje varnostnega pasu in zagotavljanje, da ga pripnejo vsi potniki,
- Nevoženje, ko ste utrujeni, brez spanca, pretirano vznemirjeni ali jezni,
- Redno vzdrževanje vozila in uporaba ustrezne opreme glede na cestne in vremenske razmere,
- Pozornost na razdaljo sledenja,
- Upoštevanje discipline pasu in pravil prehitevanja,
- Spoštovanje prometnih znakov in luči,
- Neuporaba mobilnega telefona med vožnjo,
- Neuživanje hrane ali pijače med vožnjo,
- Izogibanje nenadnim manevrom in podobnim vedenjem in odnosom.

Pozornost, potrpežljivost, empatija, spoštovanje in komunikacija v prometu

Slika 7

Poleg upoštevanja pravil med najpomembnejše odgovornosti voznikov spadajo pozornost, spoštljivost in potrpežljivost. Ključnega pomena je tudi učinkovita komunikacija med vožnjo (slika 7). To voznikom omogoča, da sprejmejo previdnostne ukrepe za zagotovitev varnosti drugih in izpolnijo svoje odgovornosti. Vozniki morajo biti usposobljeni za previdno vožnjo. Komunikacija v prometu med vozniki, pešci in potniki poteka prek smernih luči, očesnega stika, kretenj z rokami ali glavo ter zvočnih sredstev, kot je hupa.

Empatija v prometu pomeni razumeti pravice in varnost drugih udeležencev v prometu, se postaviti v njihov položaj ter ravnati spoštljivo in previdno. Empatija in učinkovita komunikacija v prometu pomagata preprečevati nesreče ter zmanjšujeta stres in konflikte. Zato naj vsi udeleženci v prometu za ustvarjanje varnega okolja predvsem uporabljajo vizualne znake, signale in očesni stik ter druge oblike stalne komunikacije.

1.1.5. Ravnanje ob prometni nesreči

Vsi udeleženci v prometu imajo odgovornosti v primeru prometne nesreče. Te vključujejo poznavanje pravil prve pomoči in prvega odziva v primeru nesreče. V nadaljevanju so priporočena naslednja ravnanja med fazo prvega odziva na prometno nesrečo (slika 8):

• Odgovornosti ob prometni nesreči

- Najprej preverite lastno zdravje, nato zdravje drugih.
- Ugasnite motor, pred izstopom iz vozila preverite okolico, bodite pozorni na požar ali druge nevarne razmere ob nesreči. Izstopite iz vozila, če je to varno.
- Ravnajte brez panike. Vaša lastna varnost in varnost drugih na kraju nesreče sta odvisni od vaših premišljenih dejanj.
- Preverite morebitna druga tveganja in nevarnosti na cesti ter po potrebi sprejmite previdnostne ukrepe. Na primer, vklopite utripajoče varnostne luči vozila in postavite odsevni trikotnik vsaj 30 metrov od vozila, tako da je viden z razdalje vsaj 150 metrov.
- Določite, koga kontaktirati v izrednih razmerah; te podatke hranite zapisane in vidne v svojem vozilu.
- Nikoli se ne prepirajte z osebami, vpletenimi v nesrečo. Prometna varnost in zdravje ljudi sta ob nesreči najpomembnejša.
- Upoštevajte postopke prve pomoči v primeru poškodbe ali zdravstvene težave.
- Za klic v sili uporabite aplikacijo na svojem pametnem telefonu.

Slika 8

O prvi pomoči, zavarovalniških postopkih in ukrepih za preprečevanje nesreč se vsekakor podrobneje poučite z obravnavo študij primerov pri svojih urah.

Ocenjevanje in vrednotenje

Pogoji za ocenjevanje in vrednotenje

V tem usposabljanju je treba za merjenje in vrednotenje ravni znanja udeležencev upoštevati naslednje:

- Besedila vprašanj naj bodo jasna, jedrnata in razumljiva.
- Vprašanja naj bodo pripravljena z uporabo tehnik testov z izbirnimi odgovori.
- Vprašanja naj imajo 4 možnosti z le 1 pravilnim odgovorom. - Pri pripravi vprašanj je treba uporabiti pojme, primerne za tolmačenje v znakovni jezik.
- Vprašanja naj zajemajo informacije, podane v tem usposabljanju
- Za teste je treba ločeno pripraviti ključe za odgovore in ključe za točkovanje.

Preizkus znanja

1- Če pešec prečka cesto, ko je semafor rdeč, katero odgovornost ni izpolnil?

A) Svojo individualno odgovornost
B) Svojo družbeno odgovornost
C) Obe
D) Nobene

2- Kaj od naštetega NI ena od odgovornosti potnikov?

A) Pripenjanje varnostnega pasu
B) Ne motiti voznika
C) Vzdrževanje vozila
D) Ne vstopati ali izstopati iz vozila, ko je to ustavljeno

3- Katero od naštetih vedenj ne povečuje tveganja nesreče v prometu?

A) Pešci nosijo odsevna oblačila za boljšo vidljivost
B) Vozniki ne upoštevajo omejitve hitrosti
C) Potniki nenehno govorijo z voznikom
D) Vozniki vozijo jezno

4- Kaj od naštetega drži glede pravilnega vedenja in zavedanja prve pomoči v primeru nesreče?

A) Panika, kričanje na druge voznike

B) Beg s kraja nesreče,

C) Nudenje osnovne prve pomoči poškodovanim

D) Uživanje alkohola za pomiritev

5- Kaj od naštetega drži glede koristi empatije in komunikacije v prometu?

A) Pomaga preprečevati nesreče

B) Pomembno je le za voznike

C) Zadeva le potnike

D) Nima nobene zveze s prometnimi pravili.

Ključ z odgovori

1 – C / 2 – C / 3 – B / 4 – B / 5 – A / vsako vprašanje 20 točk; skupaj 100 točk

Obrazec za samoocenjevanje

Prosimo, ocenite vsako trditev od 1 do 5:

1 = Sploh se ne strinjam | 2 = Ne strinjam se | 3 = Neodločen/-a | 4 = Strinjam se | 5 = Popolnoma se strinjam

Trditve za ocenjevanje	1	2	3	4	5
1. Zavedam se svoje odgovornosti v prometu.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Poskrbim, da upoštevam pravila, določena za pešce (prehodi, semaforji, nadhodi za pešce).	☐	☐	☐	☐	☐
3. Kot potnik sem se naučil/a in izvajam varno vedenje v vozilu.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Kot voznik upoštevam prometna pravila in vozim previdno.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Zavedam se tveganj in izkazujem preventivno vedenje za preprečevanje prometnih nesreč.	☐	☐	☐	☐	☐
6. Vem, kaj storiti v primeru nesreče, in imam osnovno znanje prve pomoči.	☐	☐	☐	☐	☐

Ključ za točkovanje:

21–25 točk: Vaše znanje je zelo dobro. Poznate prometne predpise.

16–20 točk: Vaše znanje je zadostno, vendar imate na nekaterih področjih še možnost izboljšav.

11–15 točk: Imate zmerno raven znanja; dodatno usposabljanje bi bilo koristno.

6–10 točk: Vaša raven znanja je nizka; priporočamo celovito usposabljanje.

0–5 točk: Vaše zavedanje in znanje o tej temi sta resno pomanjkljiva.